

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

25 juli 2025

Onze Referentie

BZ2408371

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij M

Plandatum/Deadline Kamer

Binnengekomen op

31 juli 2023

nota

Verzoek aan M om kabinetsreactie CAVV-advies nr. 42

Aanleiding

Op 28 juni 2023 bracht de Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken (CAVV) een advies uit aan de Tweede Kamer (TK) over 'Internationaalrechtelijke vraagstukken rond de kwalificatie van de Holodomor als genocide'. De TK had de CAVV op 28 maart 2023 om dit advies gevraagd. Op 31 juli 2023 verzocht de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken (VKC BZ) de minister van Buitenlandse Zaken om een kabinetsreactie op dit advies.

Geadviseerd besluit

- Uw instemming met de kabinetsreactie op dit CAVV-advies; en
- ondertekening van de aanbiedingsbrief aan de TK.

Kernpunten

De kabinetsreactie is eerder aan u voorgelegd, maar nog niet akkoord bevonden. De kabinetsreactie is ambtelijk afgestemd met J&V.

Momenteel ligt eveneens een nota ter beslissing aan u voor over het uitvoeren van 'Motie 21 501-20, nr. 2259 - Boswijk cs over de genocide op de Krim-Tataren erkennen' (BZ2517657). Dit betreft een andere casus dan het CAVV-advies, maar een vergelijkbare thematiek (erkenning van historische situaties als genocide).

De kabinetsreactie sluit aan bij het kabinetsstandpunt zoals dat ook is toegelicht in de Kamerbrief die uw voorganger op 25 april 2025 stuurde naar aanleiding van zijn bezoek aan Armenië (BZ2515578).

De brief geeft een samenvatting van het CAVV-advies, waarna een kabinetsreactie hierop wordt gegeven, met als kern:

- Het advies vormt een belangrijke bijdrage aan de gedachtevorming over het duiden van historische kwesties.
- Het kabinet onderschrijft de vaststelling door de CAVV dat genocide en misdrijven tegen de menselijkheid nog niet erkend waren als internationale misdrijven ten tijde van de Holodomor.
- Daar waar de CAVV oppert dat de Tweede Kamer zich op het standpunt kan stellen dat de Holodomor *naar hedendaagse maatstaven* als genocide dan wel misdrijven tegen de menselijkheid kan worden beschouwd, wijst het kabinet nadrukkelijk op de voorwaarde die de CAVV hierbij noemt, te weten "voor zover de Holodomor inderdaad aan de vereisten van deze misdrijven voldoet".

- Bij genocide zou dan moeten vaststaan dat misdrijven zijn gepleegd met de bedoeling om een nationale, etnische, godsdienstige groep, dan wel een groep, behorend tot een bepaald ras, geheel of gedeeltelijk als zodanig te vernietigen, de zogenaamde 'genocidale opzet'.
- In het licht van de moeilijkheid om deze misdrijven naar hedendaagse maatstaven in historische gebeurtenissen te bewijzen, onderschrijft het kabinet de suggestie van de CAVV aan de Tweede Kamer om, in plaats van de termen 'genocide' en 'misdrijven tegen de menselijkheid', de term 'ernstige mensenrechtenschendingen' of juist een niet-juridische term, zoals 'onnoembare wreedheden' te hanteren bij de erkenning van de Holodomor.
- Het kabinet deelt de analyse van de CAVV dat mogelijke internationale procedures in relatie tot de Holodomor niet erg kansrijk lijken. Dit geldt ook voor de suggestie van de CAVV aan Nederland om zich met een aantal gelijkgestemde landen in te zetten voor de oprichting van een rechtshistorische onderzoekscommissie.
- Relevant hierbij is dat in de meeste EU-lidstaten de Holodomor als genocide is erkend door parlementen. Ook het Nederlandse parlement heeft de Holodomor erkend (op 6 juli 2023).

Datum

25 juli 2025

Onze Referentie

BZ2408371

Toelichting

•

Internationale en diplomatieke belangen